

פרשת נצבים וראש השנה – ההתייצבות להמלכת ה'

אנחנו נצבים השבוע לברית, ברית עם ה' בר"ה.

ר"ה הוא יום הברית של הקב"ה עם העולם בכלל ועם ישראל בפרט.

הדין האלוקי, הוא גם הברית האלוקית עם העולם.

כפי שכותב מו"ר הגר"א מלמד:

"בכל שנה בורא הקב"ה מחדש חיים לכל אחד ואחד מברואיו. וכדי שחסדו לא יגיע לרשעים, דן ה' בראש השנה את כל ברואיו, מעניק שפע וברכה לטובים וממעט את השפע והברכה מהרעים. בנוסף לזה שכך ראוי וצודק, יש בזה גם צורך לתיקון העולם, שאם הרשעים ימשיכו לקבל שפע של חיים וברכה, יתחזקו על ידי כך ברשעותם ויגרמו רעה וקללה לעולם כולו.

נמצא אם כן, שאותם הימים שבהם ה' מתקרב אל ברואיו ומעניק להם חיים חדשים, הם הימים שבהם הוא דן אותם, והם גם הימים שהתשובה מתקבלת בהם יותר, הואיל ואז ה' קרוב יותר לברואיו."

הקב"ה כורת ברית עם העולם ועם ישראל, ונותן להם חיים לשנה החדשה וזהו הדין, כל אחד ואחד כמה חיים יקבל, ושאלה זו תלויה בשאלה הפשוטה, כמה כל אחד ואחד, וכל אומה ואומה, מקדמים את תהליך הגילוי האלוקי בעולם, שהוא הטוב הגדול ביותר, כמה כל אחד ואחד וכל אומה ואומה מקדמים את גילוי כבוד ה' בעולם, שהרי כל מה שברא לכבודו ברא, כי גילוי כבוד ה' בעולם הוא הברכה הגדולה ביותר שיכולה להיות בעולם.

ומה נדרש מאיתנו בימים אלו? – הדבר הראשי הוא לרצות להיות ממליכי ה', לרצות ולהשתוקק בכל מחשבתנו ורגשנו, מוחנו וליבנו, להיות שותפים לגילוי כבוד ה' בעולם.

ועל כך כל תפילותנו, כל תפילות הימים הללו, מכוונות לרצון האדיר הזה, וכל מעשינו כל השנה ובימים אלו במאמץ מיוחד צריכים להיות מכוונים לכך.

השאלה שכל אחד ואחד צריך לשאול את עצמו, זה איך במעשיי ובדיבוריי, במחשבתי וברגשותיי אני ממליך את ה'.

יש דבר אחד שמעכב מאד את התהליך, שאדם לא מאמין שהוא יכול וראוי להיות ממליכי ה', הרי כל אחד מאיתנו וודאי רוצה בכל ליבו, נפשו ומאודו להיות ממליכי ה', אז מה מעכב? מה עוצר? מה מונע מאיתנו לפעול בכל הכוח? – המחשבה שאנו לא ראויים, לא שייכים ולא יכולים.

וכאן מגיעה הפרשה שלנו ואומרת, דבר ראשון, לא רק שאתה ראוי, אתה נצרך מאד, המלכת ה' תלויה בכך שכל ישראל יתגייסו, אי אפשר לוותר על אף אחד.

הקב"ה רוצה אותך עם החסרונות שלך, עם אי השלימות שלך.

כפי שכותב הרב אייל ורד (עם שינויים קלים):

אחת לכמה שנים מתרחשת אולימפיאדה, התחרות הזו - מקדשת את השלמות, את הגוף הקרוב ביותר לשלמות האנושית. כל חיסרון הוא כשלון. ואת החסרונות צריך להסתיר או להעלים, במגוון אמצעים.

מיד לאחריה, נערכת אולימפיאדת הנכים, פאראלימפיאדה. התחרות הזו מדגישה משהו אחר לגמרי. הגוף אינו נושא שם. הגוף נמצא, שבור, או קטוע או פגוע, מונח על כסא גלגלים כזה או אחר.

מה שעומד שם על הפרק זו היכולת להתגבר על החסרונות. החסרון נהפך במובן מסויים ליתרון מפני שדרכו ניתן לחוות ביתר שאת את העוצמה הפנימית, את כוחה של הנשמה הנמצאת בפנים, את הרוח הנמצאת בגוויה ומניעה אותה.

התחרות הראשונה היא של המושלמים.

והשניה היא של בעלי התשובה. אלו שיש להם כמה וכמה חסרונות, אך הם החליטו לא להכנע להם, אלא לגלות דרכם, ובגללם, יכולות פנימיות עמוקות וסמויות הקיימות בהם.

לא לחינם בזו הראשונה עם ישראל רחוק מלהצטיין. הגוף לשם גוף מעולם לא היה ולא יהיה הכשרון המרכזי שלנו.

ואילו בזו השניה - ישראל מובילה. כי אנחנו בעלי תשובה. יודעים שאנחנו חסרים ובכל זאת מנסים, מבעד לחסרונות לגלות משהו אחר, פנימי ועמוק. וזדונות ונכויות נהפכות לנו לזכויות.

כי חטא הוא בעצם נכות. הרי למילה חטאים יש כמה פרושים. אחד מהם הוא חסרים. כמו שאמרה בת שבע לדוד בסוף ימיו 'וְהָיָה כְּשֶׁכָּבְדְּתִי הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים' ופרש שם רש"י - חסרים.

החטא מונח בעצם העובדה שנבראנו חסרים, בעלי מום. עם יצרים ותאוות ונפילות 'אמנם כן יצר סוכן בנו'.

מושלמים יש לו לקדוש ברוך הוא מספיק, רבבות מלאכים. ובכל אופן חפץ דווקא בנו, עם כל החסרונות שלנו, עם כל החטאים.

כי יש נחת מיוחדת שדווקא הנכה והחסר, לא מוותר ומראה למה הוא באמת מסוגל ומהיכן נובעת העוצמה.

ככה בראת אותנו, חסרים ונכים. ובכל אופן אנחנו נבוא בראש השנה ונעמוד ונכריז יחי המלך. כי המלך הזה לא חפץ במושלמים. הוא חפץ באלו שמתאמצים עבורו. באלו שכדי להגיע נפלו ונכשלו, אבל שוב קמו, הפנים שרוטות מרוב מאמץ וגם הלב. הבגדים קצת קרועים ואין תואר והדר של ריצה מהירה ומשוחררת אלא רק זחילה מייגעת בתוך שדה קוצים כשכל צעד הוא איטי להחריד ומלא כאב.

אלו ימליכו את המלך.

'ראיתם את החסרים שלי' יאמר הקדוש ברוך הוא לפמליה של מעלה, ראו איך מבעד לחסרון הם לא מתייאשים, מנסים שוב ומצליחים. עומדים על הבימה הזו, עם החסרונות. לא מסתירים אותם. החסרונות הללו, החטאים הללו הם הרקע לכל הנחת הגדולה. מבעד לחסרון הם חוזרים. מבעד לכאב.

אתם ניצבים היום כולכם, אומרת לנו הפרשה. עומדים. ראשיכם שבטיכם, שבודאי נראים טוב, כמו שראוי להראות ראש שבט ומנהיג. אבל לא רק הם מתייצבים. באים גם חוטבי עצים ושואבי מים, בעלי גב כפוף וכפות ידיים מיובלות המצח חרוש מרוב קמטים, והשרירים מכווצים. גם הם ניצבים עומדים וממליכים את המלך, דרך החסרונות.

בראש השנה לא מזכירים חטאים. כי בראש השנה מתברר שהחטאים, החסרונות, הם עצמם זכויות עצומות. כי באנו אל המלך, ובפינו רק בקשה אחת, שיותן לנו, על אף כל חסרונותינו, על אף שאין אנו מושלמים כלל וכלל, ובעיני עצמנו איננו ראויים, ובכל אופן נפשנו בשאלתנו שיותן גם לנו להמליך את המלך.

והבקשה הזו, מפיהם של בעלי חסרונות, היא מעלה חן וחסד לפניו יתברך, וממתקת הדינים ומעבירה רוח של רחמים ותחנונים לפני המקום, לתת לנו שנה טובה ומתוקה, מלאת בטוב ובקרבה 'טוב וְיֵשֶׁר ה' עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ, אִמֵּן'.

המלכת ה' העולה מכולם היא הנדרשת.

המדרש אומר על הפסוק: "אתם עדיי ואני אל", אם אין אתם עדיי – אני לא אל, שמעתי מהרב דודקביץ שאמר, כפי שאנו אומרים: אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה! – כך הקב"ה אומר – בניי אהוביי, אלא לי בנים אלא אתם, כי אנו בניך ואתה אבינו, אנו עבדיך ואתה מלכנו...

והדבר השני שאומרת הפרשה, אתה לא רק נצרך, אתה גם יכול!

"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחקה הוא, לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה, ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר

לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה, כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשתו".

כפי שכותב הרב קוק: "עיקר הנפילות באות מפני שאינו מאמין בקלותה של התשובה".

אפשר לתקן, אפשר לשנות, וכיוון שהשינוי והתיקון מתאים לטבענו וייעודנו, הוא קל, רק צריך להאמין שאפשר לתקן, שאפשר לשנות.

הבעיה היא לא שהקב"ה לא סולח ומוחל, ידו פשוטה לקבל שבים, אלא הבעיה שאנחנו לא משחררים ומוחלים לעצמנו.

יהי רצון, שנזכר להמליך את הקב"ה, בכל ליבנו, נפשנו ומאודנו, שנזכר לדעת ולחוש שה' רוצה שנמליך אותו, לא רק כאומה אלא כל אחד ואחד מאיתנו, ונזכר להאמין ביכולת להשתנות ולתקן!